

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก การผลิตกำลังคนทางด้านพาณิชยกรรมก็เป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 การให้การศึกษาด้านพาณิชยกรรมจำเป็นต้องสร้างทักษะในอาชีพต่าง ๆ หลายแขนงให้แก่ผู้เรียน ส่วนประกอบที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ อาทิเช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือต่าง ๆ และวัสดุฝึกที่เกี่ยวข้องกับแขนงวิชานั้น ๆ ครูผู้สอน เป็นต้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ครูผู้สอนจำเป็นต้องพยายามหาช่องทางที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะ สามารถทำอะไรได้จริงตามความมุ่งหมาย โดยเร็วที่สุดและคงอยู่ในความทรงจำได้อย่างถาวร เพื่อสงวนเวลาในระยะการเรียนไปใช้ในระยะเวลาประกอบอาชีพให้นานที่สุดในชีวิตของผู้เรียนแต่ละคน ในการเสริมสร้างความรู้ และทักษะทางอาชีพให้แก่ผู้เรียนนั้น ผู้สอนจะสร้างควมศรัทธาอย่างเกื้อหนุนไม่ไฉน ผู้สอนจำเป็นจะต้องใช้โสภณคุณูปกรณช่วยเหลือประกอบการสอนด้วย ผู้เรียนจึงจะเกิดความสนใจ ความเข้าใจ สามารถทำตามได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและจดจำไว้อย่างถาวร เพราะ "โสภณคุณศึกษา มีคุณค่าที่จะเพิ่มพูน พัฒนาทางการเรียนรู้ และทำให้การเรียนคงทนถาวร ให้ประสบการณ์ในสิ่งทีวิธีการสอนอื่น ๆ ให้ไม่ได้ ทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้ง"

วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา เป็นสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศให้รุดหน้าก้าวไปไกลอีกด้วย เนื่องจากเป็นวิทยาลัยที่เพิ่งสร้างใหม่ สภาพของโสภณคุณูปกรณของวิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนาในปัจจุบันจึงอยู่กระจัดกระจาย ความสามารถในการใช้งานจึงอยู่ในขอบเขตจำกัด มิสามารถอำนวยความสะดวกได้เต็มประสิทธิภาพของโสภณคุณูปกรณนั้น ๆ วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา ยังไม่มี

หน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ แม้ว่าวิทยาลัยพณิชยการบางนาจะมีแผนกโสตทัศนศึกษา-
ปรกรณ์ตั้งก็อยู่ก็ตาม ก็ยังมีได้มีบริการ ในด้านโสตทัศนอุปกรณ์แก่อาจารย์ และนักศึกษาของ
วิทยาลัย

ดังนั้น วิทยาลัยพณิชยการบางนา ควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ และดำเนินงาน
ด้านโสตทัศนศึกษา เพื่อเป็นศูนย์กลางบริการ โสตทัศนวัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์แก่อาจารย์และ
นักศึกษาในวิทยาลัย ในรูปของศูนย์สื่อการศึกษา (Educational Media Center) เพื่อเป็น
แหล่งกลางในการให้บริการ จัดทำ ผลิต ควบคุมและบริหารงานในด้านเครื่องมือ และวัสดุ
การสอน ทั้งสิ่งพิมพ์และวัสดุที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์แก่อาจารย์และนักศึกษา

เพื่อที่จะได้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของวิทยาลัย
พณิชยการบางนา ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะสำรวจความต้องการ ทัศนคติ และความคิดเห็นของ
อาจารย์วิทยาลัยพณิชยการบางนาที่มีต่อการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ตลอดจนต้องการสำรวจถึงสภาพ
โดยทั่วไปของโสตทัศนอุปกรณ์ที่มีอยู่ในวิทยาลัย และปัญหาที่อาจารย์ประสบ เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้น
มาประมวลวิเคราะห์ให้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการทำโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัย
พณิชยการบางนา ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด อีกทั้งเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเป็นส่วนที่มีบทบาท
มากที่สุด ในสังคมทุกวันนี้มาช่วย ให้การปฏิบัติงานทางการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

ประวัติวิทยาลัยพณิชยการบางนา

โรงเรียนพณิชยการบางนา เป็นโรงเรียนพณิชยการ แห่งที่ 6 ของกรมอาชีวศึกษา
ตั้งอยู่ที่ตำบลบางนา อำเภอบางพลี จังหวัดนครปฐม บนเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่เศษ
ซึ่งเป็นที่ดินของ นายชนะ รุ่งแสง และญาติพี่น้องได้บริจาคให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสร้าง
เป็นโรงเรียนแห่งนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งโรงเรียนนี้ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2513 โรงเรียน
ได้รับมอบตัวนักเรียนใหม่เมื่อวันที่ 1-3 มิถุนายน 2513 แต่ปรากฏว่าการก่อสร้างอาคารเรียนยังไม่
แล้วเสร็จ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ติดต่อขอยืมสถานที่โรงเรียนนานาชาติ (ลาพราว) เพื่อใช้

เรียนชั่วคราว ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือด้วยดี โดยโรงเรียนพัฒนการบางนา ได้เปิดเรียนครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2513 และได้ใช้อาคารของโรงเรียนนานาชาติ จนถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2513

เมื่อสิ้นสุดการเรียนที่โรงเรียนนานาชาติแล้ว โรงเรียนพัฒนการบางนาก็ได้ย้ายไปใช้อาคารเรียนชั่วคราวของโรงเรียนเองอีก เพราะปรากฏว่าการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญา จนกระทั่งได้ย้ายขึ้นไปเรียนในอาคารใหม่บางส่วน เมื่อต้นปีการศึกษา 2514

โรงเรียนพัฒนการบางนา ได้รับการเลื่อนฐานะเป็นวิทยาลัยพัฒนการบางนา เมื่อปีการศึกษา 2516 โดยเปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ แผนกพัฒนการทุกสาขา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีสิทธิ์ร่วมสอบ เพื่อรับประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกทั่วไป ทำนองเดียวกับประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลป์ นักเรียนได้มีโอกาสเข้าสอบคัดเลือก เพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และนักเรียนที่เรียนจบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ คือ มัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ หรือมหาวิทยาลัยได้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน หรืออาจนำวิชาความรู้ไปประกอบอาชีพเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และประเทศชาติสืบไป

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นชั้นประโยค แบ่งแผนกการเรียนออกเป็นแผนกต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน ประสบการณ์จากการศึกษาเล่าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ตลอดจนการแนะนำของทางโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักสำรวจตนเองว่าตนมีความสนใจ และความถนัดในทางใดที่จะเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แผนกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แบ่งเป็นแผนกวิชา บัญชี แผนกวิชาการขาย และแผนกวิชาเลขานุการ

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการ ทักษะ และความคิดเห็นต่อการใช้ไอศทัตทุญ์ปกรณั์ประกอบการสอนของอาจารย์ในแผนกวิชาต่าง ๆ ของวิทยาลัยพัฒนการบางนา
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการใช้ไอศทัตทุญ์ปกรณั์ประกอบการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยพัฒนการบางนา
3. เพื่อสำรวจจำนวนไอศทัตทุญ์ปกรณั์ชนิดต่าง ๆ ของวิทยาลัยพัฒนการบางนา เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดหาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับความต้องการ
4. เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของวิทยาลัยพัฒนการบางนา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ที่ทำการสอนในแผนกวิชาต่าง ๆ ของวิทยาลัยพัฒนการบางนา ในปีการศึกษา 2519 จำนวน 70 คน
2. ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะไอศทัตทุญ์ปกรณั์ต่าง ๆ เท่านั้น มิได้รวมถึงเครื่องมือทางพัฒนกรรมแต่อย่างใด
3. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาวิจัยเปรียบเทียบถึงความจำเป็น ความต้องการใช้ไอศทัตทุญ์ปกรณั์ ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจารย์ได้ประสบอยู่ โดยการเสนอผลการเปรียบเทียบเป็นตารางในลักษณะการอยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 ขอบจำกัดของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย กำหนดไว้เพียงอาจารย์ของวิทยาลัยพัฒนการบางนา ที่มีปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2519 จำนวน 70 คน โดยมิได้รวมถึงนักศึกษา ข้าราชการฝ่ายธุรการของวิทยาลัยพัฒนการบางนา แต่อย่างใด

1.5 ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

"**โสตทัศนอุปกรณ์**" หมายถึง อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัสดุ เครื่องมือ หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า โสตทัศนอุปกรณ์

"**โสตทัศนศึกษา**" หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ ทุกด้าน เพื่อหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

"**ศูนย์สื่อการศึกษา**" หมายถึง แหล่งกลางที่ให้บริการและสารสนเทศเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนแหล่งวัสดุอุปกรณ์ภายนอกที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ¹

และ หมายถึง ศูนย์เก็บวัสดุอุปกรณ์การสอน เป็นหน่วยบริการในการประชุม อบรม และการฝึกอบรมดำเนินงานทางโสตทัศนศึกษา²

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Krentzman Sara Srygley, The materials Center. (Bulletin No. 22 C. State Department of Education), P.6

² Carol Purvis, "The Bibb County IMC," Audiovisual Instruction (The Department of Audiovisual Instruction, WEA., September, 1969.)

1.6 การวิจัยและวรรณกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษาโดยตรงนั้นมีน้อยมาก แต่การวิจัยทางโสตทัศนศึกษาเกือบทุกเรื่อง มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่บ้างไม่มากก็น้อย ทั้งนี้จะได้เลือกเฉพาะผลของการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญมากกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1.6.1 Clearance H. Kurth³ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษาของคณะกรรมการศึกษา อาจารย์ในขณะดังกล่าวใช้อุปกรณ์อะไรมากที่สุด และมีความต้องการอุปกรณ์ชนิดใดเพิ่มเติมอีก พร้อมทั้งเพื่อหาลักษณะของโครงการโสตทัศนศึกษาที่เป็นที่ต้องการของคณะกรรมการศึกษา และสถาบันฝึกหัดครู โดยรวมถึงการใช้และการประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า

1.6.1.1 หน่วยงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากแต่ยังอยู่ภายใต้แผนกใหญ่ของมหาวิทยาลัย

1.6.1.2 ศูนย์โสตทัศนศึกษาส่วนมากใช้ให้บริการทั้งในสถาบัน และชุมชนด้วย

1.6.1.3 การเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เก็บรวมกันในที่แห่งเดียว แต่ยังมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

1.6.1.4 เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา อยู่ในความดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ มีบุคลากร 3 ประเภท คือ นักโสตทัศนศึกษา ช่างเทคนิค และเสมียน นอกจากนี้ยังมีนิสิตนักศึกษาช่วยทำงานในบางเวลาด้วย

1.6.1.5 เงินรายได้ที่ได้มา มักจะได้อาจจากการที่คนภายนอกมาเช่าภาพยนตร์ และการเช่าเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย

1.6.1.6 ศูนย์โสตทัศนศึกษา จะเก็บรักษาพวกเครื่องฉาย และฟิล์มภาพยนตร์ไว้เป็นจำนวนมาก แต่ละแห่งจะมีผู้ช่วยฉายไว้บริการด้วย ถ้าเครื่องเสียหายเล็กน้อยจะซ่อมแซมเอง

³ Clearance H. Kurth, "A Survey of Audio-Visual Programms in School of Education of Selected Midwestern Universities" Thesis Abstract Series 1951-1952, No.3 (Indiana : School of Education, Indiana University, 1952) PP. 9-73

แต่ดาเสียหายมาก ก็ส่งไปตามบริษัทใหญ่ ๆ

- 1.6.1.7 เกี่ยวกับสถานที่ ศูนย์โสตทัศนศึกษาควรมีห้องฉายอย่างน้อย 1 ห้อง
- 1.6.1.8 ในด้านการอบรมโสตทัศนศึกษา เป็นที่ต้องการมาก แต่ยังไม่ใช่วางเป็นทางการ มีบ้างก็เพื่อบริการแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์ในบางครั้งเท่านั้น
- 1.6.1.9 ทุกแห่งมีบริการเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการยืม การจอง และการแจกจ่าย
- 1.6.1.10 อาจารย์เกือบทุกคน ใช้โสตทัศนอุปกรณ์อย่างน้อย 1 อย่างในการสอน ส่วนอุปกรณ์เครื่องฉาย จำนวนผู้ใช้และไม่ใช้มีมากเท่า ๆ กัน อุปกรณ์ประเภทการฟังไข่น้อย การใช้มักจะใช้อุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง ตามความต้องการมีเท่า ๆ กัน

1.6.2 Cline M. Koon และ Allen W. Noble⁴ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุสำคัญที่ทำให้งานโสตทัศนศึกษาไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เมื่อปี ค.ศ. 1936 จากสถาบันการศึกษา 8,806 แห่ง ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.6.2.1 เนื่องจากการขาดเงินทุน
- 1.6.2.2 ผู้สอนไม่ได้รับวัสดุอุปกรณ์ในทันทีตามที่ต้องการ
- 1.6.2.3 ผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตอุปกรณ์เหล่านั้น
- 1.6.2.4 ความล้มเหลวของการใช้อุปกรณ์การสอนในหลักสูตร การศึกษา
- 1.6.2.5 การขาดความเข้าใจในคุณค่าของโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ
- 1.6.2.6 ขาดขอเสนอแนะที่จะให้ความรู้ เกี่ยวกับแหล่งของโสตทัศนวัสดุที่ดี

⁴ Cline M. Koon, and Allen W. Noble, National Visual Education Directory, (Washington : American Council on Education, 1936)

ในด้านความต้องการบริการทางโสตทัศนศึกษา อาจสรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

1.6.2.7 การวางแผนการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจะอยู่ในขนาด และคุณสมบัติที่เป็นรูปแบบเดียวกัน (เพื่อความสะดวกในการใช้ เครื่องมือของครูที่จะได้ไม่ต้องหัดใช้ เครื่องมืออุปกรณ์ชนิดเดียวกัน ในหลาย ๆ แบบ)

1.6.2.8 ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญสาขาศึกษาการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษากับบทเรียนต่างๆ

1.6.2.9 ต้องการให้มีการวางแผนช่วยเหลือการใช้วัสดุต่าง ๆ กับหลักสูตรให้สัมพันธ์กัน

1.6.2.10 ต้องการให้มีการผลิตภาพยนตร์สำหรับการศึกษาโดยเฉพาะ

1.6.2.11 ต้องการให้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้น

1.6.3 Carlton W.H. Erickson⁵ ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางโครงการ หน่วยโสตทัศนศึกษา ไว้ดังนี้ การจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษานั้นก็เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนแก่ครู การบริการต่าง ๆ ควรให้ศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นหน่วยกลาง ผู้บริหาร งานโสตทัศนศึกษาต้องรับผิดชอบในการจัดตั้งผู้ร่วมงานของศูนย์โสตทัศนศึกษา หน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวก คือ ให้คำแนะนำ กำหนดนโยบายการบริหารงานโสตทัศนศึกษา วางโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ วางมาตรการในเรื่องการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ อบรมครูประจำการ การประสานงานกับผู้ให้บริการ และผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดทำงบประมาณเป็นโครงการระยะยาว จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ และประเมินผลงานที่ได้ทำไป

⁵ Carlton W.H. Erickson, Administering Audio-Visual Services, (New York : Macmillan, 1959), PP 13-14.

และได้สรุปผลรายงาน⁶ ของ Ford L. Lember ในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาระบบสถาบันการศึกษาในมิชิแกน 14 แห่ง เมื่อปี พ.ศ. 2500 ว่า การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษา ยังมีความต้องการในด้านระเบียบแบบแผน นโยบายดำเนินการ และภาวะผู้นำ การที่จะให้มีความรับผิดชอบเป็นศูนย์กลางดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีผู้อำนวยการหรือผู้ประสานงาน ซึ่งมีความสามารถในด้านผู้นำและการบริหาร

นอกจากนี้ Erickson⁷ ยังได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ บุคลิกภาพของนักโสตทัศนศึกษาว่า ผู้อำนวยการโปรแกรมสื่อการศึกษานั้น ต้องมีความเป็นนักการศึกษา มีความเป็นนักบริหาร เป็นนักวิชาการ เป็นผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี และมีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์

1.6.4 Oseas A. Rosario⁸ ได้วิจัยเรื่อง "การจัดเสนอโปรแกรมโสตทัศนศึกษาสำหรับโรงเรียนและวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์การจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน และวิทยาลัย ในประเทศฟิลิปปินส์ ผลการวิจัยพบว่า

1.6.4.1 งานโสตทัศนศึกษากำดังขยายตัวไปทั่วประเทศ

1.6.4.2 งานโสตทัศนศึกษาจะสัมฤทธิ์ผล เมื่อมีการประสานงานกันระหว่าง

คณะหรือภาควิชา

1.6.4.3 หัวหน้าหน่วยโสตทัศนศึกษาควรมีความรู้ในด้านการบริหาร การนิเทศ

การร่างหลักสูตร พอ ๆ กับงานโสตทัศนศึกษา

⁶ Ibid., P.3

⁷ Carlton W.H. Erickson, Administering Instructional Media Programs, (New York : Macmillan, 1959), PP. 9-13.

⁸ Oseas A. Rosario, "A Proposed Audio-Visual Program for Schools and College in the Philippines." A Doctorial Dissertation in Education, Indiana University, 1956.

1.6.4.4 แนวโน้มการจัดหน่วยงานและบริหารงานโสตทัศนศึกษา ควรเป็นแบบการกระจายอำนาจ (Decentralization)

1.6.4.5 การบริหารงานโสตทัศนศึกษา ควรปรึกษากับคณะกรรมการ และสภาวิทยาลัย

1.6.4.6 หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา คือการฝึกอบรมครูประจำการ การวิจัย การบริหาร และผลิตโสตทัศนวัสดุ และการประชาสัมพันธ์

1.6.4.7 ควรได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

1.6.5 นายธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์⁹ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปี พ.ศ. 2512 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อเสนอแนะโครงการสำหรับดำเนินการด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษาตามความต้องการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเสนอแนะผังของอาคาร สถานที่ พื้นที่ โสตทัศนอุปกรณ์ตามโครงการ

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.6.5.1 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีเครื่องมือ อุปกรณ์ และการผลิตโสตทัศนวัสดุอยู่บ้างแล้ว

1.6.5.2 อาจารย์ส่วนมากมีความต้องการโสตทัศนวัสดุประเภท หุ่นจำลอง และโสตทัศนอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือ ใช้สำหรับการทดลอง สาธิต

1.6.5.3 โสตทัศนอุปกรณ์มีความต้องการรองลงมา คือ เครื่องอัดสำเนา หอกระจาย โทรทัศน์วงจรปิด และเทปโทรทัศน์

⁹ ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์, "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสังคมศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

1.6.5.4 มีความเห็นว่า ภาพยนตร์ 8 ม.ม. และฟิล์มดูฟ มีความจำเป็น
น้อย

1.6.5.5 การบริหารงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นยังขาด
ระเบียบแบบแผน ผู้นำ และยังไม่เป็นศูนย์โสตทัศนศึกษา ซึ่งทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการ
บริการโสตทัศนศึกษา

1.6.6 วิเชียร นิตยะกุล¹⁰ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย :
โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2513 เพื่อศึกษาความต้องการ
ศูนย์โสตทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อสำรวจวิเคราะห์สำหรับการดำเนินการจัด
ตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านหน้าที่ การบริหาร เครื่องมือและวัสดุเพื่อ
ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น และปัญหาการใช้บริการโสตทัศนอุปกรณ์ และโสตทัศนวัสดุ

ผลการวิจัย

1.6.6.1 จากการสำรวจปรากฏว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีเครื่องมือ และ
วัสดุโสตทัศนศึกษาใช้ในการบรรยาย และใช้ในการผลิตจำนวนมาก

1.6.6.2 อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนมาก มีประสบการณ์เกี่ยวกับ
โสตทัศนศึกษาไม่มากนัก

1.6.6.3 อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชอบใช้โสตทัศนอุปกรณ์เป็นครั้งคราว

1.6.6.4 อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่า ควรมีศูนย์โสตทัศนศึกษาไว้บริการ
เป็นส่วนกลางและรวมอยู่กับห้องสมุด

¹⁰ วิเชียร นิตยะกุล, "ศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย : โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศน
ศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

1.6.6.5 อาจารย์ส่วนมากมีความต้องการคำแนะนำ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้วัสดุทึบปรอท และได้เสนอแนะให้จัดรวบรวมงานของห้องสมุด และศูนย์วัสดุทัศนศึกษา ที่จะก่อตั้งใหม่เข้าด้วยกันเป็นศูนย์วัสดุการศึกษากลางขึ้นตรงต่อสำนักอธิการบดี หน่วยงาน ความคุมศูนย์วัสดุการศึกษาของคณะต่าง ๆ เพื่อให้บริการ

1.6.7 นางสาวปราณี นนทมาศ¹¹ ได้ทำการวิจัยโดยมุ่งศึกษาถึงสภาพปัญหาปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางวัสดุทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง วางแผน แก้ไข และวางแนวทางสำหรับจัดตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษา ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังขาดแคลนวัสดุทึบปรอท และวัสดุทัศนศึกษาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก อาจารย์มีความต้องการใช้ non-projected materials ในอัตราค่อนข้างสูง มีความต้องการมากที่จะได้รับบริการ และกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยวัสดุทัศนศึกษา มีความเห็นว่าควรจัดตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษา ทั้งที่ศูนย์ศึกษาบัณฑิตานี และภาคใหญ่ โดยให้เป็นหน่วยงานอิสระ ดำเนินโครงการเป็นระยะ คือ 5 ปี และ 8 ปี ปัญหาที่ประสบได้แก่ การขาดแคลนอุปกรณ์ งบประมาณ และอัตราค่าจ้างคน

1.6.8 นายสมภพ โรจนพันธ์¹² ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการศูนย์วัสดุทัศนศึกษา สำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2517 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อสำรวจ และวิเคราะห์สำหรับการดำเนินการจัดตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษา

¹¹ ปราณี นนทมาศ, "ศูนย์วัสดุทัศนศึกษามหาวิทยาลัย : โครงการจัดตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาวัสดุทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513

¹² สมภพ โรจนพันธ์, "โครงการศูนย์วัสดุทัศนศึกษา สำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาวัสดุทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในด้านการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษา และการบริการโสตทัศนอุปกรณ์

2. เพื่อศึกษาความต้องการทัศนคติ และความพึงพอใจของอาจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งมีหน่วยงานโสตทัศนศึกษา
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ในการสอนและการฝึกอบรมของอาจารย์ในสถาบัน
4. เพื่อเสนอแนะโครงการสำหรับดำเนินการศูนย์โสตทัศนศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.6.8.1 จากการวิจัยพบว่า ร้อยละ 91.43 ของอาจารย์ นักวิชาการ เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา
- 1.6.8.2 ปัญหาที่อาจารย์ นักวิชาการประสบได้แก่ การขาดแคลนโสตทัศนอุปกรณ์ และห้องเรียนไม่เหมาะสมต่อการใช้โสตทัศนอุปกรณ์
- 1.6.8.3 อาจารย์ นักวิชาการ มีความต้องการที่จะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนบ้าง เพราะส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาน้อย

ขอเสนอแนะมีดังนี้

1. สถาบันควรสำรวจโสตทัศนอุปกรณ์ตามคณะ/สำนักต่าง ๆ เพื่อขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการขอใช้บริการ
2. สถาบันควรจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นส่วนกลาง มีหน้าที่ให้บริการสื่อการเรียน การสอนสมัยใหม่แก่คณะ/สำนักต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยราชการภายนอก โดยรวมทัศนอุปกรณ์ ซึ่ง กระจุกกระจายอยู่ตามคณะ/สำนักไว้ด้วยกัน
3. การวิจัยที่ควรกระทำเพิ่มเติมคือ การสำรวจความต้องการทางโสตทัศนอุปกรณ์ของ นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการอีกครั้งหนึ่ง หลังจากดำเนินการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาแล้ว